

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

А. БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ Өңірлік Университеті

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ
БЕРУДІҢ ҮЗДІКСІЗДІГІ –
ЗАМАНАУИ ПЕДАГОГТАРДЫҢ
ТАБЫСТЫЛЫҒЫНЫҢ КЕПІЛІ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

I КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

«НЕПРЕРЫВНОСТЬ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
ОБРАЗОВАНИЯ – ЗАЛОГ УСПЕШНОСТИ
СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГОВ»

I КНИГА

Қостанай, 2022

рымды болуға тәрбиелейді. Оның басқа әңгімелерінің де түйіні жастарға өнегелі тәрбие беру екендігін көреміз. Ол өзінің «Сәтемір хан», «Талаптың пайдасы», «Зеректік», «Білгеннің пайдасы», «Әдеп» тағы басқа әңгімелерінде балаларды білім алуға, зерек болуға үгіттеді. Мысалы, «Талаптың пайдасы» деген әңгімесінде, ынтасымен оқудың, зеректіліктің нәтижесінде осы әңгіменің кейіпкері Матвей деген кісі бүкіл Ресейге белгілі суретші болып шығады. Басқа әңгімелерде де автор білімді дәріптеді. Кей әңгімелерінде жастарды еңбек сүйгіш болуға, ұқыптылыққа дағдылануға шақырады. Ыбырайдың «Өрмекші, құмырсқа, қарлығаш», «Бір уыс мақта», «Дүние қалай етсең табылады» шығармалары да оқушыларды еңбек сүйгіштікке тәрбиелеудің жарқын үлгісі. Үй салу, егін кәсібімен шұғылдану, тағы да басқа халқымыздың дәстүрлі шаруашылық мәдениетін ұлттық тұрмыс-салтын жастарға дәріптеу ниетінде Ыбырай Алтынсарин бірнеше әңгімелер жазды. Әсіресе, «Қыпшақ Сейітқұл», «Малды пайдаға жарату», «Киіз үй мен ағаш үй» деген әңгімелерінде, автор қазақ жастарына көшпелі өмірден отырықшылық тұрмысқа көшу, жер кәсібімен шұғылдану заман талабы екендігін сездірсе, «Бай мен жарлы баласы», «Лұқпан хакім», «Малды пайдаға жарату» деген әңгімелерінде автор сол кездегі қазақ жастарын тұрмыс-тіршілікке бейімделуге шақырғандығының нақты көрінісін көреміз.

Ыбырай шығармаларын оқып-үйренген әр бала жақсы мен жаманды айыра алып, еңбектің қадірін, оқу-білімнің бағасын түсіне алады. Ұлы ағартушының шығармаларына тән нәрсе – еңбек-қорлыққа, Отанын сүйуге, білімді болуға, шыншыл әділетті болып өсуге баулу.

«Ыбырайтану» курсы жоғары сынып оқушыларын ізденіс жұмыстарына баулиды. Бастауыш сыныптан бастап Ыбырайдың шығармаларымен толық танысқан оқушы жоғары сыныпта Ыбырай өмір сүрген ортаны, оның замандастарын, ағартушылық қызметін зерттейді. Мектептегі «Зерде» ғылыми жоба жұмыстары байқауында бірнеше оқушы «Ыбырай ізбасарлары» бөлімі бойынша Торғайдағы алғашқы қазақ мектебінде дәріс алған 14 оқушының өмір жолын зерттеді. Торғайдағы Ыбырай мектебінің алғашқы қарлығаштарының бірі Бірімжановтар отбасы, олардың ғылымға қосқан орасан зор үлестері жайлы жазылған жұмыс аудандық, облыстық байқауда да жоғары бағаланды.

Жалпы, Ыбырай Алтынсариннің болашақты болжай білген, алысты көре білген, сұңғыла педагог екенін әр оқушы осы курстарды оқып-үйрену барысында зерделей алады. Ыбырай заманында өзекті болған оқыту әдістемесі мәселесі, балаларды техникалық мамандықтарға бейімдеу, мектеп кітапханаларын толықтыру мәселелері әлі де өзекті.

Ыбырай Алтынсарин шығармашылығын оқыту баршаға ортақ мәселе екені даусыз. Ыбырай тану тек халықтың, қоғамның, ғылымның ғана міндеті емес, оны оқып үйрену, өзін рухани жағынан мәдениетті, білімді санайтын әрбір азаматтың парызы әрі оның ұлттық көркемдік түсінігін тәрбиелеу мен өсірудің бірден-бір құралы. Ұлы ағартушының әрбір шығармашылық еңбегінен оқушы өзінің толғандырған ой – тілектеріне жауап табады, нәр алады, эстетикалық талабы мен талғамын есейтеді, өмір мен өнердің үйлесу, үндесу үлгісін тауып, тағылым алады. Ыбырай Алтынсарин ұстаз ретінде барша халықтың көкейінде, жүрегінде сақталады.

Ұлттық тәрбиенің өзегі - адамгершілік тәрбиесі. Адамгершілік тәрбиенің ең негізгі міндеті жас ұрпақтың бойына өзі өмір сүріп отырған қоғамның алдында тұрған мақсат-мүддеге сай адамдық қасиеттерді қалыптастырып, жетілдіре отырып тәрбиелеу болып табылады. Жас ұрпақтың бойына адамгершілікті сіңіретін, оны жүрек тазалығына, бауырмалдыққа, татулыққа, адалдыққа тәрбиелейтін құндылықтарымыздың бірі - Алтынсарин әңгімелері. Олай болса, «Ыбырайтану» курстарын оқыту арқылы балаларға рухани-адамгершілік тәрбие беріп, ұлттық болмысын қалыптастыру мәселесі бүгінгі күннің өзекті мәселесі екендігі сөзсіз.

Әдебиеттер тізімі:

1. Ыбырай Алтынсарин тағылымы. Құрастырған. М.Жармұхамедов. Алматы. Жазушы. 1991

ФТАХР 04.01.01

ШЕТ ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ ДӘСТҮРЛІ ЕМЕС ФОРМАЛАРЫН ПАЙДАЛАНУ

Әбілмансұр Әсел Қалдарханқызы,

Абай атындағы

Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Алматы қ., Қазақстан

Аннотация

Бұл мақалада дәстүрлі емес оқыту әдістері оқушылардың білімімен білімділік деңгейінің жақсаруына әкелетіндігі қарастырылады. Шет тілін оқытудың заманауи әдіс-тәсілдерін сипаттау және анықтама беру. Дәстүрлі емес оқыту әдістерін қолдану, сабақта танымдық іс-әрекеттің активтенуіне әкеледі. Білімді байытады, бір жүйеге келтіреді және бекітеді. Ең бастысы алған білімді практикалық жолда қолдануға ықпал етеді. Дәстүрлі емес сабақ технологияларына мәлімет берілді. Инновациялық педагогикалық технологиялары - дәстүрлі емес технологиялар жаңа ақпараттық технологиялардың пайда

болуына байланысты дайындалған тренингтер, оқытудың жаңа әдістері мен тәсілдеріне анықтамалар беріледі. Соның ішінде экскурсия, сұхбат сабағы, жоба, ойын, музыкалық сабақ түрлеріне тоқталдық. Қазіргі уақытта шет тілін оқытудың мәселесі бойынша оқытушы мен білім алушы арасындағы байланысты жақсарту мәселелері қарастырылған.

Түйін сөздер: дәстүрлі емес, субъект, экскурсия, эссе, пікірталас сабақ, сабақ экскурсия, сұхбат сабағы, пікірталас сабақ

Аннотация

В этой статье обсуждается, как нетрадиционные методы обучения могут улучшить знания и навыки учащихся. Описание и определение современных методик обучения иностранному языку. Использование нетрадиционных методов обучения приводит к активизации познавательной деятельности на уроках. Обогащает, систематизирует и закрепляет знания. Главное - применить полученные знания на практике. Была предоставлена информация о нетрадиционных технологиях обучения. Инновационные педагогические технологии - нетрадиционные технологии. Тренинги разработаны в связи с появлением новых информационных технологий, определения новых методов и подходов к обучению. В частности, мы говорили об экскурсиях, интервью, проектах, играх, уроках музыки. В настоящее время рассматриваются вопросы улучшения взаимоотношений преподавателя и ученика в сфере обучения иностранным языкам.

Ключевые слова: нетрадиционный, предмет, экскурсия, эссе, дискуссионный урок, экскурсионный урок, интервью-урок, дискуссионный урок.

Abstract

This article discusses how non-traditional teaching methods can improve students' knowledge and skills. Description and definition of modern methods of teaching a foreign language. The use of non-traditional teaching methods leads to the activation of cognitive activity in the classroom. Enriches, systematizes, and consolidates knowledge. The main thing is to apply the acquired knowledge in practice. Information was provided on non-traditional lesson technologies. Innovative pedagogical technologies - non-traditional technologies. Trainings developed in connection with the emergence of new information technologies, definitions of new methods and approaches to teaching. In particular, we talked about excursions, interviews, projects, games, music lessons. Currently, the issues of improving the relationship between teacher and student in the field of foreign language teaching are considered.

Keywords: non-traditional, subject, excursion, essay, discussion lesson, lesson excursion, interview lesson, discussion lesson.

Кіріспе. Қазіргі кезде мектепте шет тілін оқыту проблемасы өзекті болып отыр, өйткені білім беру сипатындағы өзгерістероны адамның еркін дамуына, шығармашылық бастамашылыққа, студенттердің тәуелсіздігіне, бәсекеге қабілеттілікке және болашақ мамандардың ұтқырлығына бағытталған. Шетел тілін оқытудың мақсаты коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру екендігі белгілі, бұл мәдениаралық қарым-қатынасқа қатысуға қабілетті және дайын тұлға қалыптастыруды көздейді.

Қазіргі тіл саясатында, оның ішінде шет тілдері саласында, соңғы жылдары оқытудың тұлғалық-бағдарлы тәсілі қалыптасты. Бұл тәсілдің негізгі ережелері - білім беру іс-әрекетінің белсенді субъектісі ретінде оқушылардың жеке басын дамытуға және үздіксіз білім беру, өзін-өзі дамыту және өзін-өзі жетілдіру үдерісіне жан-жақты дайындауға бағытталған.

Қазіргі уақытта шетел тілін оқыту мәселесі қарастырылуда қарым-қатынас, шеберлікке үйрету тұрғысынан байланысу. Білім алушы тілді өз тілінде қолдануға мүмкіндік алады, коммуникативті функция бірінші кезекте сыныпта болады, сондықтан әдіскерлер мен мұғалімдер жетілдіру резервтерін табуға бағытталған шет тілі сабағы, оның тиімділігін арттыру, және білім сапасын арттыру үшін жұмыс жасау қажет. Мұның бәрі сабақтың стандартты емес формаларын оқу үрдісіне қосу, және шет тілін оқуға деген ынтасын жоғарылатуға көмектесу үшін әр түрлі кезеңдер, оқу материалының өмірлік жағдайлармен байланысы, мектеп оқушыларының тәуелсіздігі мен шығармашылық бастамасын дамытуына өз үлесін қосады. [1, 116]

Әдістеме. Сабақ әдеттегі мағынасында, мектептегі оқу жұмысын ұйымдастырудың жалғыз түрі емес. Қазіргі кезде білім берудің ұйымдастырушылық формаларын дамыту мен жетілдіру жолдарын іздеу жалғасуда. Солардың бірі, дәстүрлі емес білім беру түрлері. Қазіргі кезде «дәстүрлі емес» терминікең таралды. Дәстүрлі емес сабақтар дегеніміз- сабақ құрылымын оқу –тәрбие үрдісінің мақсаттарына сай өзгертіп, оқушының шығармашылықпен білім игеруінің субъектілік үлесін жоғарылататын формасы. Дәстүрлі емес оқыту классикалық оқыту формалары негізінде жасалған стандартты емес әдіс. Осы тұжырымдама негізінде дәстүрлі емес оқытуды, оқытудың жаңа технологиясы деп атауға болады. Осындай сабақтар кезінде оқушы субъект ретінде болып, өз әрекетін өзі толығымен басқарып, ұйымдастыру, іздену тұрғысында өтеді. Осы кезде таным қызығушылығының механизмі әржақты күрделі болады, және оқушының тұлғаретінде қалыптасуына негіз болады. Өйткені ойлау үрдісі күрделі тізбектен құралып, жорамалдау, қажетті әдісті таңдау, білім – біліктің түрлерінің сыналуы және әртүрлі шешімдердің саралануынан ең қажеттісі таңдап алынады. Бұл жағдайда оқушының барлық іс- әрекеті

өзі үшін аса маңызды болып, шығармашылығы зор қуаныш әкеледі, «ашқан жаңалығына» таңдануы, өзбетімен қиындықты жеңгеніне, басқаға көмектескеніне, тапқырлығына, білім игеруде алға жылжығандығына қуанады, эмоциялы қуаттанады. Білім беру процесін ұйымдастырудың «дәстүрлі емес формаларына» ерекше орын береміз. Мұғалім сабақты жарқын және эмоционалды етіп өткізуге, оқу материалын әр оқушыға еріксіз назарға сүйене отырып жеткізуге және оқушылардың өзін шығармашылық үдеріске белсендіруге ұмтылған кезде, әдетте, дәстүрлі емес формалар пайда болады. [4, 76б]

Нәтижелер. Ағылшын тілі сабағының дәстүрлі емес түрлері, ереже бойынша, тақырыпты немесе бірнеше тақырыпты оқып, бақылауды басқару функцияларын орындағаннан кейін жүзеге асырылады. Мұндай сабақтар әдеттен тыс, дәстүрден тыс жағдайда өтеді. Әдеттегі ортаның мұндай өзгерісі орынды, өйткені ол атқарылған жұмыс нәтижесін шығарған кезде демалыс атмосферасын қалыптастырады, қателік жасаудан қорқып дәстүрлі жағдайда туындайтын психикалық тосқауылды жояды. Шетел тілі сабағының дәстүрлі емес түрлері топтың / сыныптың барлық студенттерінің міндетті қатысуымен жүзеге асырылады, сонымен қатар есту және көрнекілік айқындылығы құралдарын қолданумен жүзеге асырылады. Мұндай сабақтарда әдіснамалық, педагогикалық және психологиялық сипаттағы алуан түрлі мақсаттарға қол жеткізуге болады, оларды келесідей қорытындылауға болады:

- оқушылардың белгілі бір тақырып бойынша білім, білік және дағдыларын бақылау жүзеге асырылады;
- оқушылардың іскерлік, жұмыс атмосферасы қамтамасыз етіледі, оқушылардың сабаққа деген байыпты қатынасы көзделеді;
- мұғалімнің өзінің сабағына минималды қатысуын қарастырады.

Талқылау. Дәстүрлі емес сабақ формаларының негізгі компоненттері: мотивация, жаңашылдық, формалар мен әдістердің алуан түрлілігі, шығармашылық ойлаубелсенділігі. Сабақта шет тілдік қатынас атмосферасын құру маңызды, өйткені сабақта белсенді емес, пассивті қарым-қатынас басым келеді. Кез-келген стандартты емес сабақ табысының кілті мынада: жанрдың әртүрлілігі, айқын құрылымдық ойлау, балаларды шабыттандырады идея, бірлескен дайындық. Стандартты емес сабақ беретін жағымды ерекшеліктер: қолайлы жағдайлар, қарапайым қарым-қатынас, психологиялық жайлылық, сәттілік жағдайы, жеке тұлғаны ашудың тең шарттары мен білім алушыларға арналған мүмкіндіктер. Дәстүрлі емес сабақтағы оқушылардың рөлі мынада: күш өлшеуге деген ұмтылыс; достарымен бәсекеде білім, білік, дағдыларды тексеру; команда үшін жауапкершілік; құрдастарының мақтауына ие болуға деген ұмтылыс; жаңа нәрселерді білу мүмкіндігі; уақытты пайдалы өткізу.

Студенттерді оқытудың, дамытудың және тәрбиелеудің дәстүрлі емес түрлерін жүзеге асыратын әдіснамалық жоғары тиімділік келесі тренингтер болып табылады: экскурсия сабақ, рөлдік сабақ, диалог сабақ, ойын сабағы, музыкалық сабақ және тағы басқалар. Соның бірі экскурсиялық сабаққа тоқталсақ. [3, 166б]

Экскурсия сабағы. Біздің заманымызда, әртүрлі елдер мен халықтар арасындағы байланыстар күннен-күнге дамып келе жатқан кезде, әр ұлттың мәдениетімен танысу, шетел тілін оқыту процесінің қажетті элементіне айналады. Студент қалалық экскурсия жүргізе білуі керек, шетелдік қонақтарға өз елінің мәдениетінің ерекшелігі туралы мәдени материалды пайдалануды көздейді. Аймақтық және мәдени мотивацияның ынталандырушы күшін білетін мұғалімдер дәстүрлі емес сабақтар арқылы оқушылардың танымдық қажеттіліктерін дамытуға тырысады. Экскурсия сабағының мақсаты - оқушылардың шет тілін үйренуге деген қызығушылықтарын арттыру, балаларға субъектілердің қарым-қатынасы мен қажеттілігін көрсету, білімді тереңірек игеру, эстетикалық тәрбие және толеранттылыққа тәрбиелеу.

Сұхбат сабағы. Аударма тілін меңгерудің ең сенімді дәлелі студенттердің белгілі бір тақырып төңірегінде сұхбат жүргізе алуы екендігі туралы дал айту қиын. Бұл жағдайда сұхбаттасу сабағын өткізген жөн. Сұхбат сабағы - бұл ақпарат алмасу диалогының бір түрі. Мұндай сабақта, ереже бойынша, студенттер белгілі бір жиілік клишелерін игеріп, оларды автоматты түрде қолданады. Құрылымдық қайталанудың оңтайлы үйлесімі күш пен мазмұнды оқытуды қамтамасыз етеді. Қойылған тапсырмаларға байланысты сабақтың тақырыбы жеке тақырыпшаларды қамтуы мүмкін. Мысалы: «Бос уақыт», «Болашаққа жоспарлар», «Өмірбаян».

Осы жағдайлардың барлығында біз мағыналы ақпарат алмасумен айналысамыз. Алайда, «Менің мектебім» немесе «Менің қалам» сияқты тақырыптармен жұмыс жасағанда, тең диалог мағынасын жоғалтады, өйткені серіктестердің ақпарат алмасуының қажеті жоқ. Қарым-қатынас тек формальды сипат алады. Сабақтың бұл формасы мұқият дайындықты қажет етеді. Оқушылар мұғалім ұсынған әдебиеттерге негізделген тапсырма бойынша өз бетінше жұмыс істейді, жауап алғысы келетін сұрақтарды дайындайды. Осы типтегі сабақты дайындау және өткізу студенттерді шет тілін одан әрі оқуға ынталандырады, әр түрлі ақпарат көздерімен жұмыс жасау нәтижесінде білімді тереңдетуге ықпал етеді, сонымен қатар олардың ой-өрісін кеңейтеді.

Музыкалық сабақ. Шетел тілін оқытуда ән жазудың әдіснамалық артықшылығы айқын. Ежелгі Грецияда көптеген мәтіндерді ән айту арқылы үйренгені белгілі, ал Францияның көптеген мектептерінде бұл қазір қолданылады. Қазіргі уақытта бастауыш мектепте алфавит пен арифметика әнмен оқытылатын Үндістан туралы да осыны айтуға болады.

Музыкалық сабақ мектеп оқушыларының эстетикалық және адамгершілік тәрбиесіне ықпал етеді, әр оқушының шығармашылық қабілеттерін толығырақ ашады. Сыныпта мюзиклді айтудың арқасында қолайлы психологиялық ахуал қалыптасады, шаршау төмендейді, тілдік белсенділік белсендіріледі. Көптеген жағдайларда бұл стрессті төмендететін және оқушылардың жұмыс қабілетін қалпына келтіретін разряд қызметін атқарады. [2, 1306]

Пікірталас- сабақ. Мұндай сабақбелгілі бір мәселелерді белсенді талқылаумен сипатталады. Шетел тілінде пікірталас ауызша практикада және шет тілін практикалық мақсаттарда саналы түрде қолдануға көмектеседі. Пікірсайыс келесі дағдыларға негізделеді:

1. Логикалық және сыни тұрғыдан ойлау.
2. Өз ойларыңызды жүйелей білу.
3. Сөйлеу дағдылары.
4. Риторикалық шеберлік.
5. Топта жұмыс жасау мүмкіндігі.
6. Көпшілік алдында сахнаға шығу мүмкіндігі.

Сабақ - ойын. Ойын - оқытудың маңызды әдістері мен қоздырғыштарының бірі. Ойынмен бірге жүретін факторлар (қызығушылық, қанағаттану, қуаныш сезімі) оқуды жеңілдетеді. Ойындарды әр түрлі мақсаттарда пайдалануға болады: жаңа сөздерді есте сақтау және бекіту кезінде; ауызша сөйлеу дағдыларын қалыптастыру үшін; студенттердің шет тілінде өзіндік қатынас формасы ретінде. Жоғары оқу орындарында негізінен рөлдік ойындарды қолданған жөн.

Сабақ - жоба. Жобаның әдістемесі жоғары коммуникациямен ерекшеленеді, шығармашылық зерттеу атмосферасын құруға мүмкіндік береді. Жобамен жұмыс жасау кезінде келесі шарттар сақталуы керек: жобалардың тақырыптары оқылатын тілдің елімен де, студенттердің тұратын елімен де байланысты болуы мүмкін. Оқушылар әр түрлі ұлттардың тарихы мен өміріндегі оқиғаларды, фактілерді салыстыру басшылыққа алу керек. Оқушыларды мүмкіндігінше шынайы мәтіндерді қолдануға бағыттау қажет. Тақырып оқушыларға жақын және қызықты болуы керек. Оқушылар өзара байланысты білім салаларындағы фактілерді қолдануы керек.

Конференция сабағы. Бұл сабақ өтілген тақырып бойынша қорытынды сабақ ретінде жасалуы керек. Ереже бойынша, ол рөлдік ойын түрінде жүзеге асырылады, өйткені нақты рөлдер қолданылуы керек: бұл делегация мүшелері немесе басқа топ мүшелері арасындағы әңгімелер, баспасөз өкілдері, газет-журналдардың журналистері, фототілшілер. Конференцияға қатысушыларға белгілі бір тақырып беріледі. Сабақ барысында студенттер монологтық сөйлеуге машықтанады, дәлелді сипаттағы проблемалық сұрақтар қоюға және сұрақтарға нақты жауап беруді үйренеді. Балаларға бұл сабақтар өте ұнайды, өйткені олар шығармашылық ізденіске ұмтыла отырып, өз бетімен жұмыс жасау дағдыларын дамытуға әрекет жасайды. Сабақ аяқталғаннан кейін, әдетте, оқушылар алған әсерлерімен бөліседі, жәнәкімнің жеңіске жеткенін анықтайды.

Оқытуды технологияландыру дегеніміз- ең алдымен әр сабақта өзара тиімді педагогикалық орта құру, мұғалімдер мен оқушылар арасындағы гуманизм мен даралықтың жоғары деңгейін енгізу. Жаңа коммуникацияның негізгі мазмұны- оқу процесінде қарым- қатынас ыңғайлы болады және оқушылардың білімін арттырады. Қазіргі білім беру үрдісіндегі тиімді оқыту технологияларының бірі- тиімді сабақтар негізінде оқыту. Тек оқыту материалының көлемі жыл сайын өсіп келеді, ал оқуға уақыт жеткіліксіз. Жаңа технология бойынша әр мұғалімнің сабаққа бөлінген уақытты ұқыпты пайдалануды талап етіледі. Технология бойынша сабақта әр түрлі тиімді әдістерді қолдануды көздейді. [5, 3846]

Жалпы цифрландыруға қарамастан, білім беру мен білім алу бүгінгі күні аналогтық процестер болып қала береді. Қазіргі заманғы оқыту зерттеулерінде мұғалім мен оқушы арасындағы қарым- қатынас аспектісіне көбірек көңіл бөлінуде. Бұл қарым-қатынастың сапасы оқыту тиімділігінің маңызды факторларының бірі болғандықтан, онымен үнемі жұмыс істеп отыру керек. Мұның бәрі мұғалімнен, оның шығармашылық қарым-қатынастың негізі ретінде мектеп оқушыларымен педагогикалық мақсатқа сай қатынастарды ұйымдастыра білуінен басталады. Мұғалім дегеніміз - біліммен, даналықпен және тәжірибемен бөлісетін тұлға, ал оқушы оларды қабылдайды. Қарама-қарсы мәселе де бар: сіз оқушымен өте ыңғайлы қарым-қатынас жасай аласыз, бірақ олардың білім беру және даму мәселелерін шешу тұрғысынан конструктивтілігі минималды болады. «Мұғалім - оқушы» өзара әрекеттесу моделі бола алады, оның мақсаты оқу үдерісін оңтайландыру болып табылады.

Мұғалімдер әрдайым байланыстарды ұйымдастырудағы жетекші рөлін біле бермейді. Мұғалімдер мен оқушылар арасындағы қарым-қатынастың бастысы сыйластық пен талапшылдыққа негізделген қарым-қатынас болуы керек. Мұғалім байланыстың басталуының жеделдігіне, демократияландыру негізін - «біз» сезімін қалыптастыруға, балалармен өзара қарым-қатынаста жеке аспектілерді енгізуге, сыныпқа өзінің бейімділігін көрсетуге назар аударуы қажет. Мұғалімнің олардың ішкі күйі туралы түсінігін оқушыларға бере отырып, жекелеген оқушыларға деген стереотиптік жағымсыз қатынастарды өзгертетін сыныппен интегралды байланысты ұйымдастыруға бағытталған іс-әрекеттің мақсаттарын қалыптастыру керек.

Оқытудың өзара әрекеттесу түрінің кем дегенде үш маңызды белгілерін көрсетуге болады.

Біріншіден, әр оқушы нәтижелі мәселелерді шешуге емес, жаңа пәндік мазмұнды игеру процесінің басында, мұғаліммен және басқа оқушылармен арнайы ұйымдастырылған белсенді өзара әрекеттестік пен ынтымақтастық негізінде қатысады.

Екіншіден, өзара іс-қимыл және ынтымақтастық жағдайлары өндірістік мәселелерді шешудің нақты құралы және оқушылардың танымдық іс-әрекет тәсілдерін және тұлғааралық қатынастарды игеру шарты бола отырып, қарым-қатынас процесінде өзгерістерге ұшырайды, сол арқылы өзін-өзі реттеу тетіктерін қалыптастырады оқушының мінез-құлқы мен жеке басының.

Үшіншіден, өндірістік міндеттерді бірлесіп шешу барысында студенттер, ең алдымен, жаңа іс-әрекеттерді орындаудың оперативті-техникалық құралдарын неғұрлым өнімді және дәлелді түрде игеруді қамтамасыз ететін мағынаны қалыптастыру мен мақсатты қалыптастыру механизмін игереді.

Қорытынды. Мұғалімнің басты міндеті - оқушыны оқуға ынталандыру екені белгілі. Сабақта оқытудың дәстүрлі емес формаларын қолдану - баланы ынталандырудың ең жақсы әдісі. Мотивацияны оқушының субъективті әлемі ретінде қарастыруға болады. Ол оның қажеттіліктері арқылы анықталады және барлық психологиялық процестерді белсендіру үшін маңызы бар қабілеттерді арттырады. Жоғарыда айтылғандардан дәстүрлі емес әдістерді сыныпта қолданудың тиімділігі көбінесе мұғалімнің сабақты дұрыс құруға және сол немесе басқа оқыту әдісін дұрыс таңдай білуіне байланысты болады. Оқытудың дәстүрлі емес ерекше технологияларын таңдау мақсатты бағдармен, мазмұндық ерекшелігімен, оқытудың даралануымен, кафедраның техникалық жабдықталуымен анықталады. Дәстүрлі емес әдістерді қолдану зерттелетін пәнге деген қызығушылықты арттыруға, сонымен бірге шығармашылықты ашуға және өзін-өзі тануды арттыруға мүмкіндік береді.

Дәстүрлі емес сабақтар қашанда қорытынды сабақ ретінде қолданылуы керек. Себебі, оқушылардың білімдерін, қабілеттері мен дағдыларын қорыту және бекітудің маңыздылығы зор. Күнделікті дәстүрлі емес сабақтар- пәнге және оқу процесіне деген тұрақты қызығушылықты жоғалтуға әкелуі мүмкін. Дәстүрлі емес сабақтарды қолдану алдында тыңғылықты дайындық керек және ең алдымен оқыту мен тәрбиелеудің нақты мақсаттарының жүйелері нақты болуы керек. Дәстүрлі емес оқыту түрлерін таңдау кезінде, мұғалім өзіндік ерекшеліктерін, темпераментін, жалпы сыныптың дайындық деңгейі мен жекелеген оқушылардың ерекшеліктерін ескеру қажет. Дәстүрлі емес ағылшын тілі сабақтары студенттерге ұнайды, өйткені олар шығармашылық және ерекше және ең бастысы - олар өте тиімді. Дәстүрлі емес сабақты құрудың алғышарты - әр оқушының жеке қолдауы. Сабақ барысында студенттерге және олардың қызметіне қатысты кез-келген сын-ескертпелер алынып тасталады. Мұғалімнің іс-әрекеті жағымды мотивацияны құруға бағытталуы керек. Ол үшін оқушының оқу іс-әрекетіндегі ең аз жетістіктерін байқауға және ынталандыруға тура келеді, аздап болса да жақсы жаққа қарай жылжу, оқушыларды біртіндеп тәрбиелеу, өз-өзіне және олардың қабілеттеріне деген сенімділік. Оқушылардың жеке тұлғасындамыту, және оларды интеллектуалды салада пайдалану.

Мұғалімдер оқушыларға оқыту мазмұнын түсіндіру үшін әр түрлі инновациялық идеяларды ұсынады. Сонымен қатар, мұғалімдер оқушыларға лайықты және заманауи әдіс-тәсілдерді үйретуге жауапты. Мұғалім оқушылардың жетістікке жетуінде маңызды рөл атқарады. Сонымен, қазіргі заманғы оқыту әдістерін қабылдауға қадам жасау мұғалімнің міндеті. Сапалы білім беру үшін білікті мұғалім мен оқытудың инновациялық әдістерінің үйлесуі қажет. Студенттер әлеммен бетпе-бет келу және бәсекелестерімен бәсекелесу үшін тек теориялық білімге ғана емес, сонымен қатар пәндерді оқытудың практикалық тәжірибесіне де дайын болуы үшін.

Қысқаша айтқанда, қазіргі кезде оқытудың заманауи әдістерін қосу қажет, себебі ол студенттерге оқытудың дәстүрлі қайталау және оқу бағдарламаларын есте сақтау формаларына қарсы тұрады. Оқытудың заманауи әдістері шешім қабылдау, мәселелерді шешу және сыни тұрғыдан ойлау қабілеттерін дамытуға ең қолайлы. Оқытудың жаңа әдістері оқушыларды өнімді етеді және ынтымақтастықты ынталандырады. Екі әдіс те тиімді, бірақ осы уақыт ішінде не істелетіні - мәселе, және қазіргі оқыту әдістерінің маңыздылығын айқын сезінуге болатындығы анық.

Әдебиеттер тізімі:

1. Исакова П.К. «Жоғары оқу орындарындағы инновациялық білім беру үдерістерін басқаруды кәсіби қалыптастыру». Автореферат. – Түркістан, 2010. – 11 б.
2. Щукин А.Н. «Современные интенсивные методы и технологии обучения иностранным языкам». – Москва: Филоматис. – 2010, 130 б.
3. Freeman S.Y., Freeman E.D. «ESL/EFL Teaching: Principles for Success». – Portsmouth, NH: Heinemann.1999, 166 б.
4. Аринова Г.К. Жаңа мазмұнды білім беру жүйесіндегі педагогикалық технологиялардың алатын орны // 12 жылдық білім беру, 2009, №4, 76 б.
5. Мухина С.А. Нетрадиционные педагогические технологии в обучении/С.А.Мухина, А.А.Соловьева, М.: Феникс, 2004. – 384 б.
6. Байғазиева Г. Жаңа педагогикалық технологияларды ендіру. [Бастауыш мектеп №106 2005ж.